

VINT-I-CINC ANYS DE LA REVISTA DE LLENGUA I DRET: UNA APROXIMACIÓ QUALITATIVA I QUANTITATIVA ALS SEUS CONTINGUTS

Eva Pons*

Jordi Argelaguet**

Sumari¹

1. La gènesi i els objectius fundacionals
2. La trajectòria de la *Revista*
 - 2.1. Una trajectòria en paral·lel a l'evolució política i social de la llengua
 - 2.2. El suport institucional de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya
 - 2.3. La composició i la tasca del Consell de Redacció
3. Continguts de la *Revista*
 - 3.1. Estructura i àmbits: llenguatge administratiu i jurídic, dret lingüístic i política i planificació lingüístiques
 - 3.2. La temàtica dels estudis publicats
 - 3.3. Les seccions: legislació, jurisprudència i recensions
4. Autors i projecció de la *Revista*
5. Perspectives de futur

* Eva Pons, professora titular de dret constitucional. Universitat de Barcelona.

** Jordi Argelaguet, professor titular de ciència política. Universitat Autònoma de Barcelona.

Data de recepció de l'article: 14.01.2009; data d'avaluació: 16.01.2009; data d'acceptació de la versió final: 16.02.2009.

1. Aquest article recull els treballs preparatoris de l'exposició commemorativa dels vint-i-cinc anys de la *Revista de Llengua i Dret*, en la qual participà com a comissari, al costat dels dos autors, Enric Travesset, cap del Servei de Recerca, Documentació i Publicacions de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. Volem agrair a Carles Duarte, primer director de la *Revista*, des de l'any 1983 fins al 2002, les orientacions rebudes en relació amb el buidatge per a l'anàlisi qualitativa de la *Revista*. També agraïm a Raimon Alamany, anterior cap del Servei de Recerca, Documentació i Publicacions de l'Escola, la col·laboració en l'apartat relatiu a les tècniques de composició i edició de la *Revista*.

1. La gènesi i els objectius fundacionals

El juny de 1983 apareix la *Revista de Llengua i Dret*, impulsada per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, en un moment crucial per a la recuperació de l'ús social i institucional del català. La *Revista* pretenia esdevenir un nou instrument científic a la llengua catalana, obert a les experiències històriques i internacionals.

Els objectius fundacionals de la *Revista*, exposats en l'editorial del número 1, eren els següents:

1. Coadjuvar a la normalització i el prestigi del català.
2. Estudiar i contribuir a millorar els usos de la llengua catalana en el marc de l'Administració i en l'àmbit jurídic, sense excloure altres camps relacionats.
3. Fixar una metodologia científica rigorosa per al desenvolupament de la disciplina de la "llengua i el dret" des de quatre punts de vista: l'estrictament lingüístic o estructural, el d'història de la llengua, el sociolingüístic i el jurídic.
4. Crear un planter d'especialistes amb una formació sòlida.

Respecte del primer objectiu, l'aportació de la *Revista* és indubtable, en esdevenir amb els anys la revista de "la llengua del dret" i del "dret a la llengua", de referència internacional. Pel que fa al segon, s'observa com ràpidament les matèries objecte d'estudi s'amplien i desborden la temàtica relacionada amb l'ús de la llengua a l'Administració. Quant al tercer objectiu, en un breu període de temps es defineixen dins la *Revista* les tres disciplines científiques: el llenguatge administratiu i jurídic, el règim jurídic i la planificació lingüística, en la consolidació de les quals tindrà un paper cabdal. Finalment, la *Revista* farà des de l'inici una funció de pont entre el món acadèmic i l'Administració pública, tot contribuint a l'especialització d'un col·lectiu nombrós de persones en les disciplines que inclou.

2. La trajectòria de la Revista

2.1. Una trajectòria en paral·lel a l'evolució política i social de la llengua

Els vint-i-cinc anys de vida de la *Revista de Llengua i Dret* han coincidit amb un període fonamental per a la recuperació de la llengua catalana i la normalització del seu ús social i oficial en els diferents àmbits. El contingut dels seus

cinquanta primers números esdevé un testimoni privilegiat de les principals fites en l'ús social i la regulació jurídica de la llengua catalana durant tot aquest període.

En aquest sentit, la publicació de monogràfics sobre temes d'actualitat ha permès que, a través de la *Revista*, s'impulsés la reflexió i la teorització a l'entorn de qüestions centrals en el procés de normalització lingüística, com ara: la primera legislació lingüística de Catalunya (núm. 3) i la seva posterior modificació legal (núm. 29) i estatutària (núm. 47); la planificació lingüística en les administracions públiques (núm. 7) i els criteris de capacitació lingüística dels seus funcionaris (núm. 12); la renovació del llenguatge administratiu (núm. 11) i les especialitats de la traducció juridicoadministrativa (núm. 3), o, finalment, la presència de les diferents llengües espanyoles a l'Administració de justícia (núm. 14).

A més, mitjançant una línia editorial coherent, la *Revista* ha pres posició en relació amb els reptes que han afectat la llengua: en una primera etapa, la necessitat de fonamentar i desplegar el nou estatus oficial del català (núm. 1); més endavant, la denúncia de les limitacions inherents al model d'organització lingüística que s'imposa a l'Estat espanyol (núm. 19); i, darrerament, la incidència dels nivells continental europeu i mundial sobre l'evolució del llenguatge administratiu i jurídic, el tractament jurídic del fet multilingüe i la política lingüística (núm. 38). Vegeu, per complementar-ho, la taula 1.

2.2. El suport institucional de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya

Des de l'impuls de la *Revista* l'any 1983 per part de Josep-Enric Rebés, aleshores director de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, fins avui, han estat al capdavant d'aquest organisme, adscrit al Departament de Governació (del qual n'era conseller l'any 1983 Macià Alavedra), deu directors que li han donat el seu suport constant: Eduard Sánchez (encàrrec de funcions), Joaquim Ferret, Simó Aliana, Josep M. Guinart, M. Teresa Martí (encàrrec de funcions), Rut Carandell, Juli Ponce, M. Teresa Aragonès (encàrrec de funcions) i Carles Ramió. La combinació d'aquest suport institucional amb la llibertat de criteri amb què ha pogut funcionar el Consell de Redacció de la *Revista* ha estat la clau per mantenir la vitalitat i la renovació constant d'aquest projecte fins avui.

TAULA 1. Una trajectòria en paral·lel a l'evolució social i política de la llengua

Any	Revista de Llengua i Dret	Context polític i social de la llengua
1983	Número 1. Editorial sobre els objectius fundacionals	El Parlament de Catalunya aprova la Llei 7/1983, de 14 d'abril, de normalització lingüística
1984	Número 3. Monogràfic «La Llei de normalització lingüística»	Al gener comencen les emissions regulars de TV3
1985	Número 5. Es creen les tres seccions: llenguatge administratiu i jurídic, règim lingüístic i planificació lingüística	La Llei 17/1985, de 23 de juliol, de la funció pública de l'Administració de la Generalitat exigeix el coneixement del català als seus treballadors
1986	Número 7. Monogràfic «La planificació lingüística»	Se celebra el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana El Tribunal Constitucional dicta les SSTC 82, 83 i 84/1986, sobre les lleis de normalització lingüística del País Basc, Catalunya i Galícia
1987	Número 9. Editorial sobre la doctrina del Tribunal Constitucional, amb la crítica al concepte de <i>cooficialitat</i>	Al juny se celebren les primeres eleccions al Parlament Europeu. Campanya per l'oficialitat del català a Europa
1988	Número 11. Monogràfic «Tècniques i mètode d'estudi del llenguatge administratiu» S'inclouen extractes dels estudis publicats en castellà/català i anglès	La STC 69/1988 declara la competència de la Generalitat per regular l'etiquetatge de productes en català
1989	Número 12. Monogràfic «Criteris d'avaluació lingüística en el procés de selecció de funcionaris» Número 13. Monogràfic «Traducció juridicoadministrativa»	Creació del Consorci per a la Normalització Lingüística
1990	Número 14. Monogràfic «Les llengües espanyoles a l'Administració de justícia»	S'aprova la Llei 16/1990, de 13 de juliol, del règim especial de la Vall d'Aran, que reconeix l'oficialitat de l'aranès La STC 56/1990 es pronuncia sobre la regulació lingüística de la Llei orgànica 6/1985, del poder judicial

<i>Any</i>	<i>Revista de Llengua i Dret</i>	<i>Context polític i social de la llengua</i>
1991	Número 15. En la secció de jurisprudència es constata el canvi de jurisprudència del Tribunal Suprem pel que fa a la valoració dels coneixements lingüístics dels treballadors públics	Creació del Consell Social de la Llengua Catalana La STC 46/1991 avala l'exigència de capacitat lingüística per accedir a la funció pública en les comunitats amb doble oficialitat
1993	Número 19. Desè aniversari. Editorial sobre «Un nou model lingüístic per a l'Estat espanyol»	S'aprova la Llei 3/1993, de 5 de març, sobre l'Estatut del consumidor, que recull els drets lingüístics de les persones consumidores i usuàries
1994		La STC 337/1994, de 23 de desembre, declara constitucional el model educatiu d'immersió lingüística de Catalunya
1995	Número 23. Editorial sobre la STC 337/1994, on es reitera la defensa d'un model constitucional d'igualtat; se'n destaquen aspectes positius i es critica la concepció de l'Estat espanyol com a monolingüe	El Govern de la Generalitat aprova el primer Pla general de normalització lingüística
1998	Número 29. Monogràfic sobre la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística	El Parlament de Catalunya aprova la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística
1999	Número 31. El sumari apareix traduït a l'anglès. Es publiquen digitalment tots els sumaris de la <i>Revista</i> al web de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya	
2002	Número 38. Editorial en què es destaca la voluntat d'internacionalització. Crèdits traduïts a l'anglès	Es crea l'Institut Ramon Llull per a la projecció exterior de la llengua i la cultura catalanes, integrat per Catalunya i les Illes Balears
2003	Número 39. Vintè aniversari	

Any	<i>Revista de Llengua i Dret</i>	<i>Context polític i social de la llengua</i>
2005		Es publica el primer Informe del Consell d'Europa sobre l'aplicació de la Carta a Espanya El Consell Europeu de Luxemburg admet uns usos oficials limitats del català davant les institucions europees
2006	Número 46. Nota en la mort de Francesc Ferrer i Gironès, "lluïtador incansable pels drets de la llengua catalana"	El 9 d'agost entra en vigor el nou Estatut d'autonomia de Catalunya, que substitueix l'anterior Estatut de 1979
2007	Número 47. Dedicat a l'anàlisi i el comentari del nou Estatut d'autonomia de Catalunya	S'aprova el Reial decret 905/2007, de 6 de juliol, sobre el Consell de les Llengües Oficials a l'Administració General de l'Estat
2008	Número 50. Vint-i-cinquè aniversari. Es reestructura la <i>Revista</i> . S'ajusta en forma i contingut als criteris internacionals exigibles a les revistes científiques, i es crea el portal web multilingüe http://www.rld.cat	Esperant la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut...

Al llarg d'aquests anys, la *Revista* ha volgut mantenir la qualitat i l'austeritat que li pertocquen com a publicació científica editada per un organisme públic. En aquest respecte, cal destacar la tasca del Servei de Publicacions de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya que, amb la professionalitat i el compromís de les persones que hi han treballat o hi treballen, s'ha encarregat que la *Revista* arribi als lectors amb regularitat i constància, amb una mitjana de dos números anuals.

L'evolució de la *Revista* permet exemplificar el pas de la linotípia a Internet. Quan va néixer, l'any 1983, encara era possible sentir el grinyol de les linotípies en alguns tallers d'arts gràfiques de Catalunya. Aquesta va ser la tecnologia escollida per compondre la *Revista*, en un moment en què l'ús de l'òfset era majoritari. La composició amb linotípia combinava l'economia i la qualitat tipogràfica.

La *Revista*, doncs, es componia línia a línia amb lletres de plom, i quan s'observava una errada calia fondre tota la línia i repetir-la de nou (i vigilar, és clar, que en aquest procés no s'haguessin produït noves errades en altres parts de la mateixa línia!). El procés de correcció era lent i l'original en plom d'un número de tres-centes pàgines pesava centenars de quilos. Ara, en canvi, el mateix nombre de pàgines ocupa una part mínima d'un llapis USB o es pot enviar adjunt en un missatge de correu electrònic.

Des d'aquells primers anys fins avui la *Revista* ha viscut els mateixos canvis que la indústria gràfica ha sofert en els darrers cent anys: la linotípia fou substituïda per la fotocomposició i aquesta, al seu torn, pels PC i els Mac; de la impressió en màquina plana es passà a la impressió en òfset; i, posteriorment, els fotolits van desaparèixer mercès al *Computer to Plate* (CTP). Paral·lelament, els originals dels autors han passat de rebre's mecanografiats en paper amb anotacions a mà, a ser enviats en disquet i, finalment, per correu electrònic. I les separates que s'enviaven als autors s'han substituït per fitxers PDF.

2.3. La composició i la tasca del Consell de Redacció

L'any 1983 es constitueix el Consell de Redacció de la *Revista*, format per onze reconeguts especialistes procedents de disciplines diverses, sota la direcció de Carles Duarte. La tasca dels membres del Consell de Redacció ha estat sempre una tasca vocacional, en la qual s'ha conjuminat la professionalitat i el compromís personal, sense els quals difícilment s'explicarien els assoliments d'aquests vint-i-cinc anys.

Després de la seva creació, el Consell de Redacció va ampliar-se amb successives incorporacions, que tenen lloc els anys 1985, 1986 i 1989, fins arribar a dinou membres l'any 1991. Posteriorment no hi ha hagut renovació, i cal deixar constància de la desaparició de tres il·lustres antics membres del Consell de Redacció: Joan Coromines i Vigneaux (1903-1997), Josep Lluís Sagarra i Zaccarini (1916-1999) i Josep Maria Puig Salellas (1924-2007). Vegeu a la taula 2 el nom de tots els qui han estat membres del Consell de Redacció.

L'any 2002 la direcció de la *Revista* és assumida per Antoni Milian i s'introdueixen canvis organitzatius per dotar-la d'un funcionament més àgil, mitjançant la constitució d'un Consell de Direcció més reduït. La voluntat d'adaptar-se a les noves exigències per a les publicacions científiques i de certa renovació generacional ha de conduir, properament, a una nova reestructuració dels òrgans rectors de la *Revista*.

TAULA 2. Membres del Consell de Redacció al llarg dels vint-i-cinc anys de la *Revista de Llengua i Dret*

Àlex Alsina i Keit	Catedràtic de la Facultat de Traducció i Interpretació, Universitat Pompeu Fabra
Antoni M. Badia i Margarit	Catedràtic emèrit, Universitat de Barcelona
Albert Bastardas i Boada	Catedràtic del Departament de Lingüística General, Universitat de Barcelona
Joan Coromines i Vigneaux †	Lingüista de renom internacional. Catedràtic de la Universitat de Chicago
Carles Duarte i Montserrat	Lingüista. Director de la Fundació Lluís Carulla
Lluís Jou i Mirabent	Notari. Professor de dret civil, Universitat de Barcelona
Pere Martí i Mainar	Expert en llenguatge administratiu
Jesús Massip i Fonollosa	Director honorari de l'Arxiu Històric de les Terres de l'Ebre
Antoni Milian i Massana	Catedràtic de dret administratiu, Universitat Autònoma de Barcelona
Antoni Mirambell i Abancó	Catedràtic de dret civil, Universitat de Barcelona
Aina Moll i Marquès	Membre del Consell Social de la Llengua Catalana a les Illes Balears
Oriol Oleart i Piquet	Professor titular d'història del dret, Universitat de Barcelona
Lluís Maria de Puig i Olivé	Historiador. President de l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa
Josep M. Puig i Salellas †	Notari. Membre de l'Institut d'Estudis Catalans
Josep-Enric Rebés i Solé	Advocat. President del Jurat d'Expropiació de Catalunya
Joan Ramon Solé i Durany	Responsable de Legislació Lingüística de la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya
Josep L. Segarra i Zacarini †	Advocat. Membre de la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu de la Generalitat
Francesc Vallverdú i Canes	Sociolingüista. Membre de l'Institut d'Estudis Catalans
Jaume Vernet i Llobet	Catedràtic de dret constitucional, Universitat Rovira i Virgili

3. Continguts de la Revista

3.1. Estructura i àmbits: llenguatge administratiu i jurídic, dret lingüístic i política i planificació lingüístiques

Al llarg de la seva trajectòria, la *Revista de Llengua i Dret* presenta una estructura similar que comprèn les seccions següents: *Estudis* (amb articles d'anàlisi i assaig subdividits en tres àmbits: Llenguatge administratiu i jurídic, Règim lingüístic i Planificació lingüística); *Notes i informació* (articles breus, presentació i comentari d'institucions, cursos o col·loquis); *Legislació, jurisprudència i documentació* (notícia i comentari de normativa nacional i internacional i de resolucions dels tribunals); i *Recensions i notícies bibliogràfiques* (referències i comentaris crítics de treballs teòrics i empírics). Aquesta estructura, força completa, s'ha pogut mantenir sens perjudici dels canvis formals que s'hi ha anat introduint amb posterioritat (vegeu la taula 1).

La presència de les tres disciplines o àmbits d'estudi —ja des de l'inici, però individualitzades formalment en el sumari del número 5— constitueix un dels trets més significats de la *Revista*. Aquesta característica ha fet d'aquesta publicació un punt de trobada d'especialistes sobre el llenguatge administratiu i jurídic, el dret lingüístic i la planificació lingüística, amb perspectives metodològiques distintes pel que fa al tractament del dret a la llengua i la llengua del dret. Davant l'aparició posterior d'altres publicacions especialitzades en alguns d'aquests àmbits, el caràcter pluridisciplinari de la *Revista de Llengua i Dret* es destaca com un valor i una riquesa a l'hora d'enfrontar les qüestions complexes que planteja la diversitat lingüística en un món globalitzat.

Si ens cenyim als *Estudis*, la distribució del total d'articles publicats fins al número 50 en els tres grans àmbits disciplinaris ha estat la següent (taula 3):

TAULA 3. Articles segons els àmbits o disciplines

	Nombre	%
Llenguatge administratiu i jurídic	135	34,0
Règim lingüístic	174	43,8
Planificació lingüística	102	25,7
Total	411	

Les aportacions realitzades per la *Revista* en tots tres àmbits són destacades: en el primer, s'introdueixen plantejaments més rigorosos en l'estudi i la descripció del llenguatge administratiu i jurídic i en l'adopció de models adequats a les necessitats actuals, sense oblidar-ne els antecedents històrics; en el segon, es contribueix a la creació d'una doctrina coherent i avançada en dret lingüístic, amb el propòsit de donar una resposta consistent als reptes socials en aquesta matèria; i, en el tercer, s'intenta fonamentar la recerca i la reflexió en el camp de la política i la planificació lingüístiques, d'una rellevància evident per al procés de normalització lingüística.

3.2. La temàtica dels estudis publicats

La quantitat, la varietat i la qualitat dels treballs publicats fins al dia d'avui permet fer un balanç positiu de la tasca científica i de divulgació de la *Revista* durant aquests vint-i-cinc anys. També dins de cadascun dels tres àmbits hi ha hagut una gran diversitat de temes, tal com s'aprecia a les taules 4, 5 i 6, que recullen els articles publicats com a *Estudis* fins al número 50, inclòs.

Pel que fa al llenguatge jurídic i administratiu, una anàlisi cronològica palesa com el protagonisme inicial dels estudis històrics, els quals puen en els orígens d'aquest llenguatge, van cedint terreny a poc a poc a d'altres temes més relacionats amb les necessitats presents en aquest camp. Quant a això, cal esmentar contribucions fonamentals sobre les característiques del llenguatge administratiu i jurídic català (per exemple, Duarte, núm. 38), al costat d'anàlisis referents a qüestions més singulars (terminologia, fraseologia o convencions), a la problemàtica pròpia de la traducció o a tipus de llenguatges més especialitzats. Una visió de conjunt posa de manifest l'interès de la *Revista* per donar a conèixer d'altres experiències comparades en el camp del llenguatge administratiu i jurídic, amb una especial presència del castellà, el francès i l'italià.

En l'àmbit del règim lingüístic, cronològicament la majoria d'estudis s'abocaren inicialment a l'elaboració dels conceptes i principis bàsics del dret català i espanyol (llengua pròpia, doble oficialitat, deure de coneixement, etcètera). Aviat, però, creixen els estudis sobre la regulació de les llengües en sectors determinats, entre els quals destaquen quantitativament, per aquest ordre: l'Administració i els funcionaris, l'ensenyament, la justícia, els mitjans de comunicació i l'àmbit comercial i mercantil. Ha estat igualment aquí molt notable l'atenció als models juridicolingüístics comparats: Itàlia, el País Basc, el Canadà, el País Valencià, Espanya i França han estat els més analitzats. Darre-

rament, la dimensió europea del dret lingüístic i la seva interrelació amb l'ordenament intern ha adquirit major protagonisme, al costat d'una presència encara reduïda del dret internacional.

TAULA 4. Nombre d'articles segons els camps dins l'àmbit del llenguatge administratiu i jurídic

<i>Camps</i>	<i>Articles</i>
Llenguatge administratiu en llengües (o de països) diversos	35
Història del llenguatge administratiu i jurídic	29
Terminologia i fraseologia	27
Definició i característiques del llenguatge jurídic i administratiu català	21
Traducció	19
Llenguatge legal o de les normes	10
Documentació juridicoprocessal (o llenguatge judicial)	6
Convencions	4
Documents administratius i procediment administratiu	3
Pedagogia	3
Llenguatge notarial	1
Llenguatge de la política	1
Llenguatge periodístic	1
Llenguatge de la policia	1
Toponímia	1
Vocabulari de dret romà	1

Quant a la planificació, cal destacar les aportacions primerenques relatives al procés general de normalització lingüística a Catalunya. Ben aviat els estudis es concreten per àmbits sectorials, amb una especial referència a la planificació lingüística a les administracions públiques, seguida a força distància per l'ensenyament, els mitjans de comunicació i les tecnologies de la informació i la comunicació, i la immigració. Alhora, s'han publicat contribucions fonamentals per a la teorització de les bases de la política lingüística (vegeu, per exemple, Bastardas, núm. 34, 39, 40 i 41). La difusió d'experiències comparades ha estat igualment una de les prioritats de la *Revista*, amb una atenció

especial al cas del Canadà i, a una distància considerable, l'Alguer, Itàlia, el País Valencià i Galícia, entre d'altres. Les dimensions internacional i europea han mantingut fins ara una presència discreta en aquest camp.

TAULA 5. Nombre d'articles segons els camps dins l'àmbit del règim lingüístic

<i>Camps</i>	<i>Articles</i>
Règim lingüístic en altres països o territoris	70
Regulació de la llengua per sectors	51
Règim lingüístic a Catalunya	33
Unió Europea	16
Jurisprudència sobre llengües	7
Consell d'Europa	5
Distribució de competències en matèria de llengua	4
Normativització i autoritat lingüística	2
Dret internacional	1
Teoria del dret lingüístic	1
Dret comparat	1

TAULA 6. Nombre d'articles segons els camps dins l'àmbit de la planificació lingüística

<i>Camps</i>	<i>Articles</i>
Planificació i política lingüístiques en països o societats diversos	47
Planificació lingüística per sectors	28
Planificació i política lingüística a Catalunya	17
Usos lingüístics individuals o interpersonals a Catalunya	7
Teoria de la política lingüística	6
Unió Europea	4
Corpus i estils	4
Actituds i ideologies	2
Política lingüística internacional	2
Història del català	2

3.3. Les seccions: legislació, jurisprudència i recensions

Des de l'inici, la *Revista* ha fet un seguiment intens de l'activitat legislativa en matèria de llengües. La *Crònica de legislació* inclou la notícia i el comentari de lleis, normes internacionals, així com de disposicions de rang inferior agrupades en funció dels sectors materials regulats. Sota la direcció de Joan Ramon Solé, actualment la crònica és elaborada per corresponsals per als territoris de Catalunya, País Valencià, Illes Balears, País Basc, Navarra, Galícia, Astúries, Estat espanyol i Unió Europea.

La *Crònica de jurisprudència* ha estat un altre element de continuïtat dins la *Revista*. La seva realització ha correspost en diferents etapes a Antoni Milian, Jaume Vernet, i actualment a Eva Pons i Agustí Pou. S'hi ressenyen les resolucions del Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem, l'Audiència Nacional i la Direcció General dels Registres i del Notariat. Al llarg dels darrers vint-i-cinc anys ha permès conèixer l'evolució jurisprudencial en qüestions de gran importància per a Catalunya i diversos territoris de l'Estat espanyol (vegeu la taula 1).

El darrer apartat de la *Revista* és dedicat a les recensions i notícies bibliogràfiques, on es reflecteix i es comenta críticament la diversitat d'aportacions teòriques i empíriques aparegudes en els àmbits del llenguatge jurídic i administratiu, el dret lingüístic i la planificació i política lingüístiques. També ha constituït la porta d'entrada de nous col·laboradors de la *Revista*, tot contribuint així a fer-la més plural.

4. Autors i projecció de la *Revista*

La *Revista de Llengua i Dret*, en els seus primers 50 números, ha publicat 411 articles de 315 autors. Les dades mostren com ha donat, durant tots aquests anys, la possibilitat de publicar a moltes i diverses veus. El resultat és una revista molt plural, quant a enfocaments i temes tractats, com ja s'ha vist. A partir d'un mínim tractament numèric de les principals característiques de cada article referides a dades sobre l'autor i sobre cada text, hom pot presentar una primera anàlisi quantitativa de l'autoria de la *Revista*.

El 74,3% de les persones que hi han publicat són homes i el 25,7% són dones. Si es classifiquen els articles segons el gènere de l'autor/a i l'àmbit al qual s'adscriu el seu article, hom pot adonar-se que el percentatge d'autores és prou semblant als àmbits de "llenguatge jurídic" i "planificació", en contrast amb l'àmbit del "règim lingüístic", on estan relativament més absents. Mentre que

a “Llenguatge jurídic” i a “Planificació” les dones són més del 30% dels autors, a “Règim lingüístic” tot just passen del 17%.

TAULA 7. Distribució d'autors per gènere i àmbit (percentatges verticals)

	<i>Llenguatge jurídic</i>	<i>Règim lingüístic</i>	<i>Planificació</i>	<i>Dos àmbits (1)</i>	<i>En conjunt</i>
Homes	67,0	83,1	68,2	77,8	74,3
Dones	33,0	16,9	31,8	22,2	25,7
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
(N)	(91)	(130)	(85)	(9)	(315)

(1) Hi ha 9 autors (7 homes i 2 dones) que han publicat en més d'un àmbit de la *Revista*.

La *Revista* ha tingut col·laboracions de moltes persones, la majoria de les quals, el 78,7%, només hi ha publicat un article. El 16,8% dels autors n'ha publicat dos o tres. Hi ha una minoria molt activa, integrada per onze persones, que ha publicat entre quatre i set articles per cap. Finalment, hi ha un parell d'autors que han fet una contribució destacada a la *Revista*, ja que hi han publicat deu o onze articles (vegeu la taula 8).

TAULA 8. Nombre d'articles per autor/a

<i>Nombre d'articles</i>	<i>Nombre d'autors</i>	<i>%</i>
1	248	78,73
2	40	12,70
3	13	4,13
4	5	1,59
5	3	0,95
6	3	0,95
7	1	0,32
10	1	0,32
11	1	0,32
Total	315	100,00

La pluralitat d'autors i de contribucions es palesa, també, amb la gran diversitat d'àmbits de feina en els quals treballen els autors. La majoria són persones que treballen a la universitat, un 53,7%. El segon grup més important està compost per aquelles persones que treballen a l'Administració Pública, en els diferents nivells, amb un 20,6%. Dins d'aquest grup, cal destacar el percentatge de les persones que treballen a la Generalitat de Catalunya. Per això, és clar que el perfil professional dels autors referma la convicció que la *Revista de Llengua i Dret* serveix de punt de contacte entre el món de l'acadèmia i el professional que treballa en aquests àmbits (vegeu la taula 9).

TAULA 9. Àmbits de treball dels autors (en %)

Universitat	53,77
Universitat + Generalitat	1,0
Administració pública	20,6
<i>Generalitat</i>	13,7
<i>altres regionals</i>	3,5
<i>local</i>	1,6
<i>Europa</i>	1,0
<i>ministeri</i>	0,6
<i>ensenyament</i>	0,3
Judicial	3,5
Professions liberals i semblants	3,8
Diputat/ada	0,3
Activisme lingüístic	1,0
No disponible	16,2
Total	100,0
(N)	(315)

Com s'ha vist, hi ha 171 autors que estan vinculats professionalment a l'àmbit universitari. D'aquests, una majoria del 55,7% són d'universitats que estan ubicades en territoris del domini lingüístic de la llengua catalana (UB, 33,7% d'aquest subgrup; UAB, 18,4%; UV, 11,2%; URV, 8,2%; UPF, 7,1%;

UdG, 6,1%; UIB, 4,1%; UdL, 4,1%; i UOC i UdA, 3,1%, respectivament). El segon grup més nombrós correspon al de les universitats de la resta d'Europa, amb el 18,7% (alemanyes, franceses, italianes, sobretot). El tercer grup és el de les universitats de la resta de l'Estat espanyol, amb el 17%, entre les quals destaquen els autors de la Universitat del País Basc (9 persones) o de la de Santiago de Compostella (Galícia), amb 5 autors. Cal esmentar que la *Revista de Llengua i Dret* ha rebut articles d'universitats dels Estats Units, Nova Zelanda o Hong Kong (vegeu la taula 10).

TAULA 10. Autors i localització de les universitats de procedència

	<i>Nombre</i>	<i>%</i>
Universitats del domini lingüístic català	97	56,7
Universitats de la resta de l'Estat espanyol	29	17,0
Universitats de la resta d'Europa	32	18,7
Universitats de la resta del món	9	5,3
No disponible	4	2,9
Total	171	100,0

Els autors i autores que han publicat a la *Revista* són de procedència diversa. El 74,60% del conjunt d'aquestes persones treballen a l'Estat espanyol, la majoria d'aquests (el 81,3%) en territoris del domini lingüístic català, mentre que l'altre 18,7% ho fa a l'Estat espanyol. Els següents grups relativament més nombrosos estan integrats per persones que treballen per a institucions que són a Itàlia (3,8%), França (3,2%), Canadà (2,9%), Alemanya (1,9%) i Suïssa (1,9%). En aquests 50 números s'han publicat articles procedents dels EUA (3), Finlàndia (2), el Regne Unit (2) i de Cuba, Eslovènia, Grècia, Hong Kong, Irlanda, Luxemburg, Nova Zelanda, Països Baixos, Puerto Rico i Ucraïna (amb un article cadascun) (vegeu la taula 11).

La diversitat dels autors es manifesta també en la diversitat de llengües en què s'ha publicat alguna vegada. El català és la llengua més emprada, amb quasi els dos terços del total dels articles. També s'ha publicat en espanyol (17,8%), francès (6,7%), anglès (2,7%), italià (2,5%), portuguès (2,2%), gallec (1,5%), alemany (0,5%) i cors (0,2%). Amb tot, hi ha diferències en aquesta distribució segons els tres àmbits de la *Revista*. El català s'usa molt més en els articles

de “Planificació” (82,2%), l’espanyol té una presència destacada en els de “Llenguatge jurídic” (28,0%) i el francès té el seu nucli en l’àmbit del “Règim lingüístic” (11,6%).

TAULA 11. Nombre d'autors segons l'Estat on té la seu la institució en què treballen

	<i>Nombre</i>	<i>%</i>
Espanya	235	74,60
<i>Països Catalans</i>	191	60,63
<i>Resta de l'Estat espanyol</i>	44	13,97
No disponible	20	6,35
Itàlia	12	3,81
França	10	3,17
Canadà	9	2,86
Alemanya	6	1,90
Suïssa	6	1,90
EUA	3	0,95
Finlàndia	2	0,63
Regne Unit	2	0,63
Cuba	1	0,32
Eslovènia	1	0,32
Grècia	1	0,32
Hong Kong	1	0,32
Irlanda	1	0,32
Luxemburg	1	0,32
Nova Zelanda	1	0,32
Països Baixos	1	0,32
Puerto Rico	1	0,32
Ucraïna	1	0,32
Total	315	100,00

TAULA 12. Nombre d'articles segons la llengua i els àmbits (% verticals)

	<i>Llenguatge jurídic</i>	<i>Règim lingüístic</i>	<i>Planificació</i>	<i>Total</i>
Català	61,94	59,30	82,35	65,93
Espanyol	29,10	15,12	9,80	18,38
Francès	3,73	2,33	0,00	2,21
Anglès	1,49	11,63	4,90	6,62
Italià	2,24	2,91	2,94	2,70
Portuguès	0,75	0,00	0,00	0,25
Gallec	0,75	0,00	0,00	0,25
Alemany	0,00	3,49	0,00	1,47
Cors	0,00	5,23	0,00	2,21
Total	100,00	100,00	100,00	100,00
(N)	(135)	(174)	(102)	(411)

5. Perspectives de futur

Després de vint-i-cinc anys, la *Revista de Llengua i Dret* ha publicat 50 volums, la qual cosa significa un total de 17.307 pàgines que, posades una al costat de l'altra, sumen 2,5 quilòmetres. Tot aquest esforç ha estat fet seguint una regularitat exemplar, que ha anat acompanyada pel rigor contrastat en el tractament dels diversos temes. En aquest temps, la *Revista* s'ha anat adaptant a un entorn canviant, cada cop més exigent per a les revistes d'orientació científica. En aquest sentit, la *Revista de Llengua i Dret* s'ha mantingut ferma en el compromís inicial de ser "la revista de referència" en l'àmbit de llengua i el dret. A partir del número present, el cinquante, aquest compromís es reforça, amb el nou format, el nou portal web multilingüe i el compliment dels criteris editorials exigits pels estàndards internacionals.

L'objectiu que es fixa la *Revista* és consolidar-se en el món competitiu de les revistes especialitzades, tot entrant en les bases de dades i els fons bibliogràfics que han de permetre que els seus continguts arribin a un públic especialitzat cada cop més ampli i millorar, encara més, el seu reconeixement en els diversos índexs de classificació existents de revistes d'aquest tipus. Per això, la *Revista* ha reforçat els mecanismes que garanteixen la qualitat dels seus contin-

guts. Deixant de banda el fet que continuarà havent-hi l'avaluació anònima externa dels articles a publicar per assegurar-ne el contingut científic inèdit i de qualitat, ara, a més, es recollirà la menció de les dades de recepció i acceptació dels articles i s'afegiran les paraules clau en diversos idiomes per facilitar-ne el tractament bibliogràfic. Finalment, tot aquest material s'abocarà a la xarxa del ciberespai, com la manera més ràpida i eficaç per a la seva difusió internacional.

Amb aquest seguit de mesures, des de la direcció de la *Revista* es vol assegurar la major internacionalització de la publicació, tant per rebre contribucions d'especialistes de molts més països com pels temes i els enfocaments que s'hi han de tractar.

El ple assoliment dels objectius que es van explicitar en el número 38 de desembre del 2002 queda més a prop. Aleshores es deia que la *Revista* havia de ser capaç de penetrar en el mercat mundial de les idees per influir-hi; que havia d'incorporar més estudis sobre la incidència dels nivells continental i mundial en el futur de les llengües, tenint en compte el seu impacte sobre l'evolució del llenguatge administratiu i jurídic, sobre el tractament jurídic del fet multilingüe i sobre la planificació i les polítiques lingüístiques; i que havia de fer-ho sense abandonar els temes locals, elements de referència útils per a la comparació amb altres casos. És fàcilment constatable per les dades que s'han ofert en les pàgines precedents i a través de la consulta dels números publicats que això ja és una realitat de fa temps. I ho continuarà sent els propers anys si no es torça l'orientació que la *Revista* va prendre fa ja vint-i-cinc anys.